

Počet zmínek: 1

Online: 1 |

Seskupeno dle: Typu média

Seřazeno dle: Datum vydání - od nejnovějších

Online 1

Peer Gynt v Ostravě je inscenací, kterou se vyplatí vidět více než jednou

[Odkaz na zdroj](#)

Online, Datum publikace: 25.05.2025 5:25:01, Datum importu: 25.05.2025 7:39:02, Zdroj: ostravan.cz, Autor: Tereza Cigánková, Rubrika: Divadlo, Periodicita: Denně, Provozovatel: Aleš Honus, Země: CZ, AVE: 1 500 Kč, GRP: 0,03, OTS: 2 752, Měsíční návštěvnost: 13 606, RU/den: 2 752, RU/měsíc: 36 536

Ibsenovo alegorické drama se ve své době stalo komentářem k aktuální společenské situaci, polemikou nad lidskými hodnotami, způsobem života a vnímáním vlastního „já“. Na pozadí norské přírody, folkloru a sociálních norem vystavěl autor osud mladého snílka, floutka a dobrodruha Peera Gynta, žijícího na hraně mezi realitou a fantazií a věčně prchajícího před těžkostmi a zodpovědností, jen aby naplnil své vlastní tužby. Přesto ani na konci svých dní nenachází Peer sebe sama a smysl svého života. Jeho pomyslnými protipóly jsou bezmezně milující ženy – matka Aase a dívka Solvejg, jeho učiteli jsou zákešní trollové i ženy v prchavých záletech.

Verbruggen ve své jevištní adaptaci o dvou dějstvích staví Peera Gynta do poněkud jiného světla. Je pro něj stále klíčovou postavou, ale stejnou, ne-li větší pozornost věnuje postavám ostatním, zvláště těm ženským. Dnešní terminologií bychom mohli říct, že do příběhu vnáší feministický prvek, který je úzce spojen s touhou po rovnosti, možnosti se vymanit ze svazujících okolností a najít svůj hlas. Navíc Peera „nešetří“ ani co se týká konfrontace s jeho vlastními skutky – nechává ho čelit všem jeho minulým verzím a po léta ukrývaným stínům duše a (s)vědomí.

Z inscenace Peer Gynt. (Foto: Serghei Gherciu)

V působivé scénografii rakouského designéra Wolfganga Menardiho a světelném designu Daniela Tesaře, která násobí těla tanečníků a všechny jejich pohyb pomocí obřích zrcadel, obnažuje Verbruggen velmi specifickým způsobem nitro jednotlivých postav. To, co je jinak abstraktní a nehmatatelné, převádí do fyzické podoby, s absurdní doslovností používá nejrůznější každodenní předměty, zde konkrétně prádlo a předměty určené k praní, aby vyjádřil charakter či emoci. Zřejmě nejvíce divákům utkví v paměti pračka, kterou za sebou vláčí Solvejg jako symbol touhy po očistě a nezkaženého citu. Prvek, který zpočátku působí jako z jiného světa, získává v průběhu představení svůj poetický i estetický smysl. Další dominantu scény – obří hora ze svatebních šatů – je na první pohled efektním odkazem na norskou přírodu plnou zasněžených pohoří. I z ní se však v kontextu příběhu stává připomínka lidských osudů, šťastných i nešťastných vztahů nebo povrchných společenských rituálů.

Z inscenace Peer Gynt. (Foto: Serghei Gherciu)

Na podobném principu „zkonkretizování“ určitých povahových rysů nebo vnitřního rozpoložení fungují také kostýmy japonsko-polské výtvarnice Natalie Kitamikado. Tanečníci oblečení v totožných základových oděvech (po většinu první poloviny jsou to tmavé modré kraťasy a bílý top nebo trikoty v neutrálních barvách) na sebe berou „tíhu“ svých postav v podobě oblečení, které mají celou dobu připevněné na zádech. Pomocí kostýmů se Verbruggenovi daří také znásobovat postavy Peera a Solvejg – ve scénách nočních můr a preludů, které Peera Gynta provázejí, představuje Solvejg skupina mužů a žen, oblečená v totožných tmavě zelených dlouhých šatech. Tento moment odkazující k principům německého tanzteatru v dobách Piny Bausch patří dle mého k jednomu z nejsilnějších v celém inscenaci, protože bez ohledu na děj nás přiměje vnímat a promýšlet koncept různorodosti a zároveň podobnosti lidských bytostí.

Z inscenace Peer Gynt. (Foto: Serghei Gherciu)

Stejně jako scéna a kostýmy je mnohohrstevnatá i originálně poetická i Verbruggenova choreografie. Dá se těžko zařadit do jediného stylu, ale vlastně to ani není třeba. Jen mám za to, že je poněkud zavádějící označit inscenaci jako balet, vzhledem k tomu, jak široce napříč žánry je rozkročená a do jaké míry se přiklání k tanečnímu divadlu. Ačkoli Verbruggen vychází z klasické baletní techniky (včetně tance na špičkách u dívek), odráží se v jeho rukopisu řada vlivů. Jedním z nich je bezpochyby dlouholetá zkušenost ze souboru Les Ballets de Monte Carlo, kde působil jako tanečník i choreograf – jeho kreace jsou totiž odvážné, fyzicky náročné a zároveň stále nanejvýš elegantní, jako to nezdědka vidíme v jiných produkcích monackého ansámblu. Tanečníci procházejí složitými kombinacemi prvků, v závratné rychlosti se ze stoje dostávají na zem a zpět a to vše prokládají překotnými akrobatickými prvky, u kterých se téměř tají dech. Choreografie je ale zároveň velmi současná, včetně civilních pohybů, stylizovaných gest a absurdních

pohybových sekvencí. Za mne osobně se Verbruggenova tvůrčí síla projevuje hlavně ve sborových scénách, jako je oplakávání smrti matky nebo závěrečná scéna s mnoha Solvejgami. Hned v závěsu jsou duety, které sice vtáhnou až po chvíli, ale o to víc pak lze obdivovat jejich rafinovanost.

Z inscenace Peer Gynt. (Foto: Serghei Gherciu)

Do celkové mozaiky samozřejmě nesmíme zapomenout zahrnout hudbu Edvarda Griega. Suita Peer Gynt patří mezi skladatelova nejznámější díla a i těm, kdo Griegovu hudbu neznají, budou pravděpodobně některé melodie povědomé. Jak Jeroen Verbruggen sám přiznal, je pro něj hudba zásadním inspiračním zdrojem a při tvorbě z ní často vychází. V aktuálním titulu však propojil dění na jevišti a hudbu mnohem úžeji. Zaprvé díky přítomnosti živého orchestru pod vedením dalšího člena tvůrčího týmu, dirigenta Sander Teepena, a zadruhé skrze spolupráci tanečníků a operních pěvců, kteří se kromě zpěvu integrovali i do choreografie. Nejvýrazněji pak estonská mezzosopranistka Kadi Jürgens, která ztvárnila roli Solvejžiny duše. Její majestátní zjev i vrozená elegance ji dovolila se zapojit do pohybových obrazů a zároveň je doprovodit sólovým zpěvem. Pro pěvce nelehký úkol zvládla Jürgens během premiérového večera s přehledem a nenechala zakolísat ani hlas, ani pohyb.

V roli Peera Gynta se objevilo hned sedm tanečníků: Edgar Mateo Navarro, Sachiya Takata, Simone Giroletti, Barnaby James Packham, Nikolas Sotiriou, Gene David Goodman a Mark Griffith. Z nichž každý do své osoby vnesl kus osobitého projevu a temperamentu. Někteří z nich byli chlapecky rozverní, jiní mužnější a rozváznější. Technicky jim lze těžko něco vytknout, ačkoli v obtížné choreografii bylo celou dobu znát velké soustředění.

Gene David Goodman a Shino Sakurada. (Foto: Serghei Gherciu)

Jako Solvejg se představila dlouholetá sólistka ostravského baletu Shino Sakurada. Kromě spolehlivé techniky má v sobě tato tanečnice hloubku, kterou dokázala skvěle využít v roli mladé ženy, věrné, silné a odvážnější než její mužský protějšek. Výrazné výkony na jevišti předvedly také Natalia Adamska (Peerova matka), Rita Pires jako svůdná dívka Anitra (která téměř bez zaváhání prošla dlouhou sekvencí akrobatických zvedaných figur) a Hannah Lukey jako stvůra. Vezmeme-li však v úvahu, s jak nezvyklými a často neforemnými a vyloženě netanečními rekvizitami museli všichni interpreti zacházet, patří jim všem můj obdiv: došlo-li k nějakému nedopatření, dokázali jej hladce zamaskovat. Škoda jen, že se místy nepovedlo lépe zakrýt přechody tanečníků nebo techniků, protože různá místa v hledišti logicky nabízela různé úhly pohledu, a kvůli zrcadlům se na scéně nic neschovalo.

Ostravský Peer Gynt by se dal shrnout jako podívaná, která je přesně tak komplexní, jak moc vůči ní může být otevřený a vnímavý divák. Umím si představit, že se někdo zaměří pouze na vizuální stránku jednotlivých obrazů, užije si subtilní náznaky drsné severské přírody i vyhrátých místností a už to ho dostatečně zaměstná. Stejně tak si dokážu představit, že někdo bude zkoumat drobné nuance a symboly a jeho zážitek bude odlišný. A konečně bych i pochopila, kdyby někoho množství stimulů na jevišti zahltilo. Přece jen je jich mnoho. Mnoho pohybů, mnoho referencí, zkrátka mnoho věcí, kterých si všímat. Relativní zklidnění přijde ve druhé půlce druhého dějství a teprve tam je prostor pomalu si uvědomovat, kam Peerova cesta vlastně směřovala.

Sachiya Takata v inscenaci Peer Gynt. (Foto: Serghei Gherciu)

Verbruggenova poetika tak jistě není pro každého. Kombinuje nekombinovatelné, dotýká se i témat sexuality, queer světa, psychologie a univerzálních společenských problémů. Není prvoplánová, a dost možná její krásu oceníme až na druhý, třetí nebo klidně desátý pohled. Nebo ji třeba neoceníme vůbec. Je ale jisté, že nenechává diváky chladnými a že je tedy Peer Gynt inscenací, kterou se vyplatí vidět více než jednou.

*

Peer Gynt. Choreografie: Jeroen Verbruggen. Hudba Edvard Grieg. Hudební nastudování Sander Teepen. Scéna Wolfgang Menardi. Kostýmy Natalia Kitamikado. Světelný design Daniel Tesař. Recenze je psaná z premiéry uvedené ve čtvrtek 22. května 2025 v **Národním divadle moravskoslezském**, v Divadle Jiřího Myrona v Ostravě.